პოლიტიკური მერჯი

საქართველო ეროვნული ბიბლიოთეკა

თეთრი გიორგი

ქართველ პატრიოტთა ორგანო

პარიზი
მაისი 1933 წელი
№ 64

Journal de l'Organisation des Patriotes Géorgiens «THETHRI GUIORGUI»

რედაქტორი მ. წერეთელი. Le Directeur: M. TSERETHELI.

Paris
MAI 1933
№ 64

რა ელის წარმოადგენლობა

სანამდის თვით საგანს შეედგებოდეს საჭიროა აღვნიშნოთ: ეროვნული, რეალური თუ კორპორატიული წარმოადგენლობა მეოთხედ საგანია, მხოლოდ სამი სასულიერო-დებით. ფაშისტურ ანუ ეროვნულ სახელმწიფოში სახოგადოება კორპორაციებათაა დაყოფილი. ყოველი კორპორაცია წარმოადგენს ერის ამა თუ იმ ნიშთიერ ახ ეთიერ ინტერესს. ეროვნული ინტერესებს, მით, რომ იგნი არსებობენ და აყენთ ეროვნული საერთოლების ძალიერება, მოითხოვება: რ ე ა ლ უ რ ი ი ნ ტ ე რ ე ს ე ბ ი. ამნაირად კორპორაცია პრაქტიკული და ძალიანი გაძლიერებულია ერის ამა თუ იმ რეალური ინტერესისა და არჩევნების უფლება ეხიჭეგა ან. ეს დეპუტატებიც ამ ინტერესთა ნაწილ-ბადგენლობა. ეროი დაუფიქრია კორპორაციებად და თვით, პარტიების გარეშე, ირჩევს თავის დეპუტატებს. აქეთ ეს, მეოხი, საკმარისი სინაფლეთა სჩანს თუ ნელ-ად ძალაუფლი სამი სახელმწიფოებ რატომ გაეოსახავს ეროვნა და იმაგ საგანს.

ამას წინად, ორმა ცნობილმა ფრანგის დეპუტატმა ბ-ნმა გ. პერნიო-მ და ბ-ნმა დეკალ-ანოლდმა, ეს საეიდ და ამი დეპუტატის წელის ძალოთით, საფრანგეთის პარლამენტს წარუდგინეს შემდეგი წინადადება: «დემოკრატიული არჩევნების ხაცვლად ძალიდებულ იქმნეს ოჯახობრივ პრინციპზედ დაყოფილი ამრჩევნები»-ო. ხოლო ოჯახობრივი პრინციპი რეალური წარმოადგენლობის ყოველ ერთ დაყოფილებათაგანია.

ბოლო ინრივ, მეოცარეთის ფედერაციის ცნობილმა მინისტრმა გ-ნმა ეუნი-ი, ამ ორი თვის წინად, საჯარო კოლეგიზედ განაცხადა: «ამერიკაგან აეც ლეკლია, ძველიანიან კორპორატიული სიტყვა ძეძიდოდ»-ო. ხოლო კორპორ ული სისტემა, თავის თავად, ოალეურ წარმოადგენლობას გულისხმობს. კორპორატიული სისტემის დაგანიზეგა აეცილებლივ გაძიზეგს კორპორატიულ, ე. ი. ოალეურ ამრჩევნეს და წარმოადგენლობას. ასეთარად ეკონომია ფაშისტური სახელმწიფოს სახეს ძიერეს. ასისთვის ეკონომიური კანტონში, ე. ი. ეკონომიის ყოველ რესპუბლიკაში (ანდა ორი ოესპუბლიკაა) ათასობებს ალეური ფაშისტური ორგანიზაციები. ძაგრამ ამასვე უფრო ახიმეხულოვანი ის ეკონომია, რომ ეკონომიის ინდუსტრიის უმეტესი ხაზილი, ეკონომიურ, ეკონომ კორპორატიულ სისტემასთან გადასული. ჯერ ეს ხდება ძეძ..თა და პატიოსანთა კეთილ ინიციატივით. ძაგრამ ის ეკონომია, რომ ინისთანა ძირეულია, ოდეოდაა ბატონი ეუნი, კორპორატიულ ორგანიზაციის აეცილებლობას საჯარედა ცეცოდა, ნიძეაგს ძან, რომ ეკონომიის ძმართველი ერეები, კორპორატიული სისტემის ეკონომია ხერიოსულადა ფიქრობენ.

საფრანგეთი პარლამენტარიზმის ქვეყანაა, მეეიცარია ხომ წინდა დემოკრატიზმისა. ამიტომ ის ფაქტი, რომ ორ-თავე ქვეყნებმა, ეროვნულ ეკონომია ბრინციპის აეცილებლობას, ეროვნულ საკანონმდებლოს.

დღეს, ყოველი დაგვიანებული ადამიანისათვის, ნათელია, რომ დემოკრატიული ამრჩევნების და წარმოადგენლობის სისტემა ერის ყოველი ეროვნული ინტერესის ეროვნულ ინტერესებ ეროვნულ ინტერესებ ეროვნულ ინტერესებ

და რუსის ხალხის სულიერ ღირებულებას მოსკოვში არსებული ეკლესიების რიცხვით. სოლომონ ლეონიძისთანა გენიოსები, როგორც სხვაგან ისე ჩვენშიაც, ან სულ არა, ან ორიოდე თუ მოიპოვებოდა. ამიტომაც ხმა ამ დიდი პოლიტიკოსისა დარჩა ღაღადებად უდაბნოსა შინა, ხოლო უმრავლესობა ვერ მიხვდა და ძნელიც იყო მიხვედრა იმ დროს და იმ პირობებში, რომ რუსეთის ბუმბერაზულ სივრცეში მძვინვარებდა ბნელი ბარბაროსობა, საშინელი მხეცური ინსტინქტი და რომ ოქროს გუმბათებიან ქრისტიანულ ეკლესიებში თავი შეეფარებია პრიმიტიულ კერპტ-თაყვანისმცემლობას და სულიერ სიმდაბლეს. ამ უცოდინარობით აიხსნება ის გულუპრყვილო პოლიტიკა, როძელსაც საქართველოს საბელმწიფოებრივი დამხობა მოჰყვა.

მაგრამ შემოსდგა რუსეთმა ფეხი ქართლოსის მიწა-წყალზედ თავისი ძუეიკი-სოლდათებით, გარყვნილ-გათახსირებული ოფიცრებით, გონება სნეული, რეგვენი ინტელეგენციით, ავაზაკი და ურწმუნო სამღვდელოებით, სისხლის მსმელი, მტარვალი მმართველობით, კნუტებით ხელში, რუსული მურდალი გინებით პირსედ და ტილებით სავსე ბანჯგვლიანი სხეულით პრიმიტიული ადამიანისა. მაშინ, და მყისვე, გამოჩნდა ქართველთათვის ნამდვილი სახე რუსეთისა, მისი ნამდვილი ვინაობა. ის რაც იყო შორეულ ზღაპრულ ამბავად გაგონილი, ის, რასაც ქართველი ხალხი ბავშური გატაცებით ეძებდა თავის „ ქრისტიან მოკავშირეში " არ აღმოჩნდა და სინამდვილე აღიმართა საქართველოს წინამე მთელი თავისი საზიზღარი სიტიტვლით; დესპანების მიერ ჩამოტანილი ფანტასტიური ამბები გადაიქცენ ხელშესახებ რეალობად. რუსის ქრისტიანულ სათნოებაზედ და სიდიადეზედ შეთხზულმა ზღაპარმა სამინელი პეტრეს სხეული შეისხა. გაიფანტა ქართულ-აღმოსავლეთური ფანტაზიით შექმნილი ლეგენდა რუსების „ საქმეთა საარაკოთა " შესახებ და ჩვენი ერის თვალ წინ გამოჩნდა რუსის სკვითურ-მონღოლური პირისახე და მისი მურდალი ბუნების სინამდვილე. ეს სინამდვილე იყო შემზარავი თავისი სულიერი სიმახინჯით, საზიზღარი ზნეობრივი თვისებით და გონებრივი სიბრუნდით!

ქართველმა ერმა, რუსების საქართველოში შემოსვლისთანავე დაინახა სინამდვილე. მიხვდა ვისთანა ჰქონდა საქმე და სისწორიდაც შეაფასა რუსის ხალხის ვინაობა, როდესაც ალექსანდრე ბატონიშვილის პირითა სთქვა: „ რუსნი ბუნებით მუხდალნი არიან "-ო. ქართველობამ თავითგანვე დაინახა მმართველთა შეცდომა. მიხვდა, რომ რუსის ხალხი იყო საქართველოს ნამდვილი მტერი; რომ ისტორიულმა ბედმა ქართველი ერი დაუპირდაპირა სკვითიის ბნელი სტეპების ბარბაროსთა ურიცხვ ბრბოებს. დიახ, ქართველობამ თავითგანვე დაინახა და გაზომა მთელი ბარბაროსობა და მდაბალი სული რუსის ხალხისა. რატომ შესძლო ასეთი შეფასება იმ დროინდელმა ქართველობამ და ვერ ახერხებს დღევანდელი? აი საკითხი. დღეს დიდად საგულისხმო და ფრიად მნიშვნელოვანი, რომლის ანალიზს ახლავე შეუდგები.

ამ მხრივ საქართველო ორ პერიოდად იყოფა: 1802 წლითგან ვიდრე მეოთხმოცინელ წლებამდე და ამ ხნითგან ვიდრე 1918 წლამდე. მიჯნათ ამ ორი პერიოდისა 1832 წელი უნდა ჩაითვალოს. ამ დატითგან იწყება ჩვენი ქვეყნის ეროვნული გარდატეხის ხანა. გაღმა დარჩა საქართველო, რომელიც კიდევ ქართული სახელმწიფოებრივი იდეითა სულგმულობს და რომლის სულიერ-გონებრივი ვითარება ჯერ კიდევ ეროვნული კულტურითა ხასიათდება. ე. ი. ამ პერიოდის საქართველო ჯერ კიდევ ეროვნული ორბიტში მოძრაობს. გამოღმა დაიწყო ახალი ვითარება, რომელსაც შეგვიძლია გადაგვარების ხანა უწოდოთ და რომელიც თან-და-თან ჰკარგავს ეროვნულ ელფერს, ეროვნულ ნიადაგს და გადადის რუსული ცხოვრების ყაიდაზედ. აი რითი აიხსნება ის მოვლენა, რომ 1832 წლამდე ქართველ საზოგადოებას კიდევ შერჩენოდა რუსეთის შეფასების საზომი. ხოლო ამ მიჯნის იქით, ჟამთა სრბოლაში, ამ საზომს თან-და-თან ჰკარგავს იგი, რათა საბოლოოდ, რუსეთისადმი მისი სწორმხედველობის უნარი თითქმის სავსებით გაქარწყლდეს. რასაკვირველია ეს უფრო ჩვენი საზოგადოების მაღალ ფენებს ეხება.

1832 წლამდე საქართველოს სახელმწიფოებრივი არსებობა ჯერ კიდევ გუშინდელი რეალობა იყო. ჯერ კიდევ სცოცხლობდენ ის ქართველნი, რომელთ საკუთარი თვალით ეხილნათ მცხეთის ტაძარში მეფეთა დაგვირგვინება, ქართველ კათალიკოსთა წირვა სიონში, ჯერ კიდევ წელს ერტყათ ის ხმლები, რომლითაც მათ შემუსრეს ომარ ხანის რაზმები იორზედ, სპარსნი მაზანდარანის ტყეებში, აზათ-ხანის ლაშქარი განჯის და ნუხის ციხე კომკებზედ, თურქნი ყარს-ერტაანის ველებზედ და ასპინძას ხეობაში; ჯერ კიდევ სტკიოდათ კრწანისის ველსედ მიღებული იარები; ჯერ კიდევ ყურთ ედგათ მეფე ირაკლის მჭექარე ხმა; მისი მერანის ლანდი ჯერ მათ თვალთა წინ არ გამქრალიყო; ჯერ თბილისის მიწას სამალი ხევსურის სისხლი არ შეეშრო და სპარსეთში გადახვეწილი, კიდევ სცოცხლობდა გურჯაანის და ყარა-კლისეს გმირი, ბაგრატოვანთა გვირგვინის დაუდეგარი მაძიებელი, ალექსანდრე ბატონიშვილი. მისი სახელი ჯერ კიდევ ათრთოლებდა ქართველის გულსა, ჯერ კიდევ იმედის ფრთებს ასხამდა მას და დამხობილი სამშობლოს აღსადგენად ბრძოლის ველზედ მოუხმობდა! თვით 1813 წლის და 1821-22 წლების დამარცხების მემდეგაც კი, საქართველო, თუმცა განაბული და ხმა ჩაკმენდილი, მაინც სულის ტოკვით ელოდა ბრძოლის ბუკის ახალ დაძახილს. ამბოხების სული ჯერ არ ჩამქრალიყო მაში და მზად იყო ხელახლად შებრძოლებოდა სამშობლოს მტერსა, რათა აღედგინა საქართველოს სახელმწიფო, რომლის წიაღსა შინა თვით ეცხოვრა და რომლის აგებულება უპასუხებდა მის სულიერ და ნივთიერ ვითარებას, მის ეროვნულ კულტურას. ერთი სიტყვით ქართული სახელმწიფო და გუშინდელი დამხობილი თავისუფალი საქართველოს სურათი, თუ ფაქტიურად არა, ერის ხსოვნაში, გრძნობაში და ფსიქოლოგიაში მაინც კიდევ განაგრძობდა არსებობას. ქართველობამ ჯერ კიდევ ცოდა სახელმწიფოს შინაარსი და მისი ეროვნული მნიშვნელობა.

ამნაირად მაშინდელ ჩვენ საზოგადოებას ჯერ კიდევ გააჩნდა სახელმწიფოებრივი საზომი რუსეთის პოლიტიკურად შეფასებისა და ამიტომაც სავსებითი სისწორით დაინახა და მეიგნო, რომ ქართველი ერის მტერი თვით რუსის ხალხი იყო, რომ ამ ბარბაროსთა ბრბოის ველური ინსტინქტი მიიწევდა შუა აზიისაკენ, რომლის შესევა საქართველოს გადალეწვას და დაპყრობას საჭიროებდა. ეს სინამდვილე იმ დროს ქართველმა ერმა კარგად დაინახა და ამიტომაც მოსისხლე მტერს ეროვნულ ნიადაგზედ შეებრძოლა. თავდაცვის პრინციპად სავსებით სწორე ლოზუნგი წამოაყენა: „ ხიზი რუსებს! გავსდევნოთ რუსები! " ამ ეროვნული ბრძოლის შინაარსი, ე. ი. ქართველი ერის რუსის ხალხისადმი დაპირდაპირება, სამაგალითო სისწორით და სიმარტივით აქვსთ გამოთქმული ქართველ ბერებს რუსის სარდლობისადმი მიწერილ ერთ-ერთ წერილში. როდესაც 1804 წ. ამბოხებულმა ქართლ-კახელებმა რუსების გარნიზონები შემუსრა და სამხედრო გზა შეკრეს, ჩვენმა გლეხებმა რუსის სარდლობას შემდეგი წერილი მისწერეს: „ რუსებო, აიკრიფეთ ბარგი და ბარხანა და საითგანაც მოთოეულხართ იქვე წაეთრიეთ " -ო. ამ სიტყვებში სავსესით მკაფიობითაა გამოთქმული დამოუკიდებულობისათვის ბძოლის სინამდვილე: ბრძოლა არსებობს ქართველი ერის და რუსის ხალხის შორის და საქართველო სდგას წმინდა ეროვნულ პოზიციაზედ.

როგორ მოხდა, რომ ეს მარტივი ჭეშმარიტება სულ ადვილად დაინახა იმ დროინდელმა ქართველმა უსწავლელმა გლეხმა, მაშინ, როდესაც ამას ვერ ხედავს ბევრი დღევანდელი სწავლული ინტელეგენტი, ოფიცერი, ქართველ-ბატონიშვილი? ამას თანდათანობით გამოვიკვლევთ. ხოლო ახლავე უნდა აღვნიშნო, რომ ამ გარემოებით ისაა ეს მოვლენა, რომ იმ დროინდელმა პატარა საქართველომ, მთავრობას და რეგულიარულ ჯარს მოკლებულმა, მთელი 25 წლის განმავლობაში უბადლო სიმტკიცით ებრძოლა მაშინდელ უძლიერეს რუსის იმპერიასა და ძვირადაც დაუსვა სამშობლოს დაპყრობა, მაშინ, როდესაც 1921 წლის საქართველო, ნიუხდავად იმისა, რომ ჰყავდა საკუთარი მთავრობა, ჰქონდა საკუთარი პოლიტიკური აპარატი და მუდმივი ჯარი და გვარდია, ორ კვირასაც კი ვერ გაუმკლავდა უკვე დასუსტებულს, დამშეულს რუსეთის მცირე რიცხოვან, ფეხშიშველა ბრბოსა?! ძეგრამ საქმე იმაშია, რომ იმდროინდელ საქართველოს კიდევ ეროვნული სული უდგა, მაშინ როდესაც 1921 წლის საქართველოს მთავრობის წევრები რუსეთის გუშინდელი კომისრები იყვენ და მის გონებრივ-პოლიტიკური ხელმძღვანელნი კი რუსული სულით გაჟღენთილი ინტელეგენტები!

ლეო კერესელიძე.

მოგზაურობა იტალიაში

სახიამოვნოა მოგზაურობა იტალიის სამეფოში. ენებით შვენიერი ქვეყანა ხელოვნების ეშმაკნაოვრეს ნიმუშებით არის მოფენილი და მამგული. ევროპის სხვა სახელმწიფოში თუ ჯანღი და ყინვაა, იტალიას ამ ჯრეს ისე ვალერსობა და თბილა ლიმონისა და ფორთოხლის გაღებნი. შეგნიგრი ბუნება თვით ხალხის ხასიათზედაც მოქმედებს და იტალიელები ძალიან ლამაზი და უდარდელი ხალხია. გამბანიანი, ნეაპოლის მხარეს, და საერთოდ ყველგან, მინდორში და ხეგარეზედ, მთელი დღე ისმის სიმღერა. ზოგიერთი ჩვენებურ ურმულს ემსგავსება ძალიან. ლამაზი ხალხია იტალიელები, არტისტული ნიჭით დაჯილდოებული. ის ცხოვრებას რეალურად უყურებს. ყველა თავის საქმეს აგვთავებს და პოლიტიკაში არ ერევა, რათგან გასაისი საქმე არ არის. აღფრთოვანებას განიცდის მხოლოდ მაშინ, რა დასაც იტალიის მთავრობა, მეფე, თუ პაპი დიდ რასმეს გააკეთებენ თუ იტყვიან. დღევანდელმა ფაშისტურმა იტალიამ ხომ მთლად აღფრთოვანა ერი და ძლიერად შეაკავშირა მისი სხვა და სხვა პროვინციები. მთავრობა საშუალებას აძლევს ხალხს, სხვა და სხვა პროვინციებმა, ერთი-ერთი გაიცნოს და ამისათვის მატარეელი და ავტომობილები მათ განკარგულებაში გადავიდა, თითქმის უფასოდ მოგზაურობს ხალხი ათას კილომეტრზედ და ეცნობა თავის ქვეყნის ვითარებას. აუარებელი ხალხი მოგზაურობს და დიდად აღფრთოვანებული ბრუნდება ხალხი ანალი რომის დათვალიერების და მუსოლინის, პაპისა და მეფის ნახვის მემდეგ.

საზოგადოებრივი ცხოვრების გაემჯობესება უკეთესად არსად არის რეალურად დღეს იტალიაში. თვით ღარიბი ქვეყანაა და ღარიბადვე ცხოვრობს ხალხი, მაგრამ ძომავალი გაემჯობესებული ცხოვრება აუცილებლად დიდ სიმდიდრეს უქადის იტალიას. კმაყოფილი უფრო იმიტომ არის ხალხი, რომ განიხილა წანამე ყველა თანასწორია და არავინ არის დაჩაგრული; ყოველი მოქალაქე თავისუფალია. კერძო ცხოვრება თავის გემოზედ მოიწყოს, მხოლოდ არა იტალიის სახელმწიფოებრივი ცხოვრების წინააღმდეგ, ვინაითგან ანარქიზმი თუ სოციალიზმი აქ ადარ ბუდობს, რათგან სადაც წესიერება ერეული დისციპლინა მეფეს, იქ მშვიდობიანობის აბრეშუმი ელემენტები გარიყულნი რჩებიან. ისე რომ სახელმწიფოებრივ საქმის წარმოებაში, თუ ქვეყნის ბედ-იღბალის გადაწყვეტაში ხალხი არ ერევა. არცა თხოულობს ყალბი დემოკრატიული სისტემით სარგებლობას, რათგან მეზობელი სახელმწიფოები დემოკრატიული

ალ. მანველიშვილი.

დაღესტნის ბრძოლა

დამოუკიდებლობისათვის. 1)

კაზი მულლა. გამზატ-ბეკი.

შამილი.

I.

კავკასიის დაბყრობას რუსეთმა მთელი საუკუნის ბრძოლა მოანდომა. მთის ხალხთა ბრძოლების ამ ხანგრძლივ პერიოდს მრავალი გმირული ეპიზოდები აშვენებენ. ძნელია ყველა ერთად აღწერა. ჩვენ მიზანს მხოლოდ დაღესტნის ბრძოლათა მთავარი პერიოდების ზედაპირული აღწერა შეადგენს.

კავკასიონის სპეტაკი მწვერვალები პირველად რუსის სისხლით მე-18-ე საუკუნის მეორე ნახევარში იღებება. ეს მოხდა მაშინ, როდესაც 1769 წლის რუსეთ-ოსმალეთის ომის დროს პეტერბურგის სამხედრო გეგმით კავკასიაში გამოისტუნრეს ორი წყება ჯარებისა. პირველი, ღენ. ტოტლებენის ხელმძღვანელობით საქართველოში, ქართველ მეფეთა გამაგრებისთვის, და მეორე ღენ. მ ე დ ე მ ი ს ხელმძღვანელობით იმიერ კავკასიის ხალხთა შესაკავებლად თურქთა დახმარებისაგან (იხ. ბუდკოვი და ჩეჩულინის «ეკატერინეს საგარეო პოლიტიკა»). ღენერალი მედემი სისხლში აღრჩობდა მეამბოხე მთიელებს და რამდენიმე წლის განმავლობაში გადასწვა და გადაბუგა მთისლთა მრავალი სოფლები. ცეცხლს მისცა და ქარს გაატანა მათი სარჩო-საბადებელი.

ამდროითგან ბრძოლა არ დამცხრალა, და ის გაგრძელდა 1864 წლამდე. სრული საუკუნე იბრძოლა მთამ რუსების წინააღმდეგ ერთგულად და შეუდრეკლად. ამ ხანგრძლივ ბრძოლებში მთამ არა ერთი გმირი მამულიშვილი წარმოშვა. ჯერ მე-18-ე საუკუნის მიწურულის ბრძოლათა ისტორიას აშენებს დიდი რაინდი შ ე ი ხ მ ა ნ ს უ რ ი (იბრძოდა 1784-1793 წ.). ხოლო მა19-ე საუკუნეში გამოჩენილი ყ ა ზ ი მ უ ლ ლ ა, ჰ ა მ ზ ა დ ბ ე გ ი და შემდეგ შ ა მ ი ლ ი. 1859 წელს შამილიც ჩაიგდეს ტყვედ და აქ თავდება აღმოსავლეთ კავკასიის დაბყრობის ისტორია. ხოლო 21 მაისს 1864 წელს მრავალი ბრძოლების შემდეგ რუსის ჯარები იკავებენ ა ხ ჩ ი პ ი ს მხარეს და მდ. მ ზ ი მ თ ი ს სათავეებს, იბყრობენ უ ბ ი ხ ე ბ ს, ჩერქეზთა მოდგმის უკანასკნელ ტომს, რომელიც ბინადრობს დასავლეთ კავკასიაში და ამით თავდება კავკასიის დაბყრობის ისტორია. 1)

მღელვარება ხალხში არც ამის შემდეგ შეწყვეტილა და ძველი ტრადიციების საფუძველზედ 1877 წელსაც იფეთქა. მაგრამ რუსებმა ეს შეთქმულებაც სისხლში ჩაახრჩეს, გადასწვეს აუარებელი სოფლები და დიდძალი მოსახლეობა ციეს ციმბირში გაისტუმრეს. მარტო სამხრეთ და შუა დაღესტნითგან ოფიციალური სტატისტიკით ამ დროს გადაასახლეს 5000 ოჯახი. 2)

ჩვენ აქ გვინდა განვიხილოთ 1820-1859 წ.წ. შორისი ხანა.

კავკასიის ბრძოლათა ისტორიაში ეს არის ყველაზედ სახელოვანი და გრძელი პერიოდი, რომლის განმავლობაში კავკასიის გაუვალ ხევ-ხუვებში უხვად სჩქეფდა სისხლის ნაკადულები.

პირველი ნაბიჯი რუსებმა იმიერ კავკასიის დასამორჩილებლად იმავე დროს გადასდგეს, როცა საქართველოს იმორჩილებდენ. საშუალებებსაც იმასვე ხმარობდენ. თუმცა მართალია 12 ოქტომბრის 1813 წლის რუსეთ-სპარსეთის გულისტანის ხელშეკრულებით სპარსეთი დაღესტანს სცნობდა რუსეთის საკუთრებად და სამემკვიდრეოდ ხსნიდა მასზედ თავის პრეტენზიას, მაგრამ რუსებისთვის ხომ ეს საკმარისი არ იყო. ეს იყო მხოლოდ გარეშე ძალთაგან უზრუნველყოფა და ისიც მხოლოდ ფორმალური. მთავარი იყო შიგნით, თვით ხალხის დამორჩილება. ეს კი არც ისე ადვილი საქმე იყო. კავკასიის მიუვალი მდებარეობა აფიქრებდა რუსეთს. მან იცოდა, რომ ამ ხალხის დაბყრობა ძას პირდაპირი შეტევით ძვირად დაუჯდებოდა. ჰას ეს გამოცდილი ჰქონდა და ამიტომ ნაცად გზას მიმართა.

რუსეთი პირველად შეეცადა ჩინ-მედლებითა და ფულით მოესყიდა დაღესტნის ზოგიერთი სახანოები და თემები, მაგრამ როგორც ბოლოს ვნახავთ ყველა ამან ამაოდ ჩაიარა.

რუსები ასე შეიჭრენ მთაში. მათ პირველად დაიყოლეს ავარიის ს უ ლ თ ა ნ-ა ხ ჰ ე დ-ხ ა ნ ი. მას მისცეს ღენერალ-მაიორის ჩინი და დაუნიშნეს 5000 მ. წლიური ჯამაგირი.

ყაზიყუმუხის ხანმაც რამდენიმეჯერ ერთგულება განაცხადა რუსებს.

ანცუხის საზოგადოება ერთგულობისათვის რუსებს სთხოვდა ფულს, ხოლო ამავე დროს ინახავდა ალექსანდრე ბატონიშვილს.

ყაზიყუმუხის და ყარაყაიტაღის ხანებს რუსები აძლევდენ ღენერალ-მაიორის ჩინს და ჰპირდებდენ 2000 მან. ჯამაგირს. 1)

ამგვარი მაგალითები ბევრი იყო მთაში, მაგრამ ხალხის საერთო მღელვარებამ დაფარა ისინი. ბოლოს ყველა ისევ თავის მშობელ მიწას უბრუნდება და საბრძოლველად ამოღებულ ხმალს უკან აღარ ჩააგებს.

რუსებმა ნახეს რა, რომ ფულით და ჩინით ძნელი შეიქმნა მთიელისგან სინიდისის სყიდვა, პირდაპირი ბრძოლის გზა

---

1) მოხსენება, წაკითხული პარიზის ქართულ კოლონიაში 1923 წ., 30 მარტს.

1) იხ. A.Tsalikati. « Borba za voliu Kavkaza. » გვ. 4.

2) იქვე გვ. 16.

1) იხ. Potto... ტ. 3, წიგ. 1, გვ. 400.

მთავრობის და პარლამენტარიზმის წყალობით ბიზარბიელო მაგალითს არ იძლევა. ვერავინ ძალწყო ხაზოგადოებრივი ცხოვრება ისე, როგორც იტალიამ ფაშისტური პრინციპის საძალგით ეს შესძლო. ამ პრინციპის მიზეზით ისეთი მშვიდობა და ძრძის ძალვარგება ხეფევს ხალხში, რომ თვით ძოგზაური ბოზიბლელი რჩება ამ შგნიერი სინამდვილით. ხალხი ენდობა მთავრობას და დარწმუნებული არის, რომ მათ ბედნიერებაზედ და საქმეზედ ზრუნავს.

ჩვენ ვლა არაგობთ თალით ნახელ ჭეშმარიტებაზედ: ბულრცგლად აღვნიშნავთ და მოუთხრობთ არა იდეებს და დოქტრინებს, ყოველთვის საგამათოს არამგდ ხამდვილ ძდგომარეობას და ძმბდარ სინამდვილეს, რაზედაც აღარ გამათობენ და მიგიბ მოკიბულად არ ლაპარაკობენ.

იტალიის დიდი ქალაქები ბთლად გადახალისებული ახალი ძალით არის ამოძრავებული. მილანი, ტორინი, ჟენოვა, რომი, ნეაპოლი და სხვა ქალაქები ერთი და იგივე იდეალით სუნთქავენ. ახალგაზრდობა ფაშიზმის გატაცებამი ყველას ითრევს და თავის შვენიერ ფერხულში აბაბს, ბრძისა და მეძოქმედებისაკენ.

პატრიოტიზმი იტალიისათვის ახალი რამ არ არის, არამედ ეს მისი ბუნებრივი ბოვლენაა. თვით ფაშიზმი მისი პოლიტიკურ-სამხედრო სისტემით ძველი იტალიის ისტორიულ პრინციპებზედ არის ამენებული, მხოლოდ სოციალური რეფორმა ახალი, რათგან საუკუნეების განმავლობაში შეიცვალა ცხოვრების არსებითი პირობები, ცივილიზაციის განვითარებასთან ერთად გამოიცვალა მდგომარეობა ამიტომ ამ ბოვლენას ანგარიში გაუწია ჭკვიანმა მუსოლინიმ და დაბვანდელ ცხოვრების პირობებთან მეფარგებელი ფორმა და სახე მისცა მას. ხოლო სახელმწიფოებრივი პრინციპები — სამხედრო თუ პოლიტიკური — ისევე დარჩა, ოიტ ეაც არის, რომ იტალიელისათვის ფაშიზმი მოულოდ სული და საკირველი არ არის, რათგან ყოველი რეფორმა მუსოლინისა, თვით იტალიის ცხოვრების არსებული პირობებს უპასუხებს. საერთოდ ცხოვრებაში იმის განხორციელება არ შეიძლება, რასაც სიამდვილე არ თხოულობს.

ფაშისტური სახელმწიფოს არსებითი დირებულება იმაში მდგომარეობს, რომ მან ძველი კლასები და კლასთა კრძოლას გოლო ბოლო. იტალია ჩააყენა კაპიტალიზმი ადმინისტრატიულად; ბრძის პრინციპი განახორციელა; ახალგაზრდობა ეროვნულ დისციპლინაში გაზრთვა და ხალხი სახელმწიფოსა და განოვნის წინაშე ბორჩილებას შეაჩვია; ზნეობა უმეღლესად დაიცვა, მიწის მუშა თავის ამულზედ დააამაგრა; ოჯახი გაამლიერა და ქვეყნის თვალში აამაღლა; უმაღლესი გრძნობა და შეგნება პატრიოტიზმისა ყველას გულში ღრმად ჩაუნერგა და იტალიისადმი სიყვარული შეაგნებინა.

ფაშიზმმა და მუსოლინიმ ისეთი ძალოვანი აღფრთოვანება შეჰქმნა იტალიაში, რომ უცხოელი განცვიფრებაში მოვა. მუსოლინი მაითვის ყველაფერია. ყველაფერზედ უარს იტყვიან და ერთი მუსოლინის კრძანებას კი სიამოვნებით თავს ანებებენ. ერთი იქნა მუსოლინის და ეს ორმოცდა ათეთი მილიონი ხალხი თუნდ ხმელთაშუა ზღვას დაამრობს. ყველას ეყვარს თავიანი კელადი და მის ერთ დამბგაზედ მთელი იტალია ფეხზედ სდგას. მისი სიტყვა ლოცვაა ახალგაზრდობის, მისი ფიქრი ახალგაზრდობის იდეალია. საერთოდ იტალიელები დიდი მორწმენე ხალხია. რელიგიური მისთვიდნობი ისე ღრმად არის მათ გულში გამჯდარი, რომ ყოველი ისტორიული ნამთი, წინაპართა ბიერ დატოვებული, მისთვის ისეთივე დირებულებისაა, რაც ეკლესიაში სატი, და ამიტომ ყოველი საკანი ცხოვრების პირობების მიერ გაგებული, მათთვის წმინდაა და დიდის ძალწიფებით მას თავს ევლებიან. ფაშისტური მთავრობისა და ვატიკანის შეთანხმებამ მთელ იტალიის ხალხში დიდი აღფრთოვანება გამოიწვია და ამით მუსოლინის კვლავ დიდება მეგმატა. იტალიელს მუსოლინზედ დიდი კაცი ქვეყანაზედ არავინა ჰგონია. კაცმა უნდა ნახოს იტალიელთა მთლიანი აღფრთოვანება მუსოლინისა, პაპისა და მეფის მიმართ, რომ თავი მოიხარეს ამ გენიოს ხალხის წინაშე, რომელ თავ სიყვარულიც მეუძლიათ თავის ღირსეულ ბელადის და ხამშობლოს უმაღლესი შეგნებაც.

იტალიის მთელ სიგრძე-სიგანეზედ, სადაც კი შესაძლებელი იყო, ამენდა და აყვავდა მიდამოები. მუსოლინის მთავრობა არაფერსა ზოგავს ქვეყნის აღმენებისათვის. შრომა მეაყვარა ხალხს, რათგან თვით იცნობს კარგად და იცის ძრომის ღირებულება. პოლიტიკანობა, პარტიათა ხელობა, მოსპო; კომუნისტ-სოციალისტები, მასონები და სხვა მავნე ელემენტებისაგან გასწმინდა იტალია. წესიერება ისეთია, რომ განცვიფრებამი მოვა კაცი — ვინც წინანდელ იტალიას იცნობს. დისციპლინა, წესიერება, ადამიანის პატივისცემა და მორიდება, რაც ადამიანის შეგნებას ამაღლა აყენებს და დიდ მომავლის იმედებსა ზრდის, ძისწყულია ფაშიზმის ძიერ.

აღარ არსებობენ პოლიტიკანები ხოფლითგან ხოფლში რომ დარბოდეს საპრომაგანდოდ და ათასი სიცრუის გასავრცელებლად. არის მხოლოდ უმაღლესი შეგნება პატიოტიზმია, ძალოვანი ხალხმწყობა, რისთვისაც ყველა იღებს სამხედრო გაწვრთნას და ყოველ შემთხვევისათვის მზად არის თავისი კელადის ბრძანება ესიტყვოდ აღასრულოს, მუყაითი ბრძმა გასწიოს, რომ სახელმწიფოსაც არ ეს რამ და თვითონაც კარგად იყოს. სინიდისი, ზნეობა და პატივისცემა პირველების შესაბამისად სიმაღლეზედაა ასული. ყველას თავისი ადგილი აქვს ბიჩეხილი და საკადრისი პატივისცემაც აქვთ ერთმანეთს.

იტალიის ეურნალ-გაზეთები მხოლოდ ასსნა განმარტებას აძლევენ ხალხს და პოლიტიკანოგნი თავ ბრუს არ ახვევს მკითხველს, რეგორც სხვა სახელმწიფოში, არამედ ძალოდ სახელმწიფოს ს ქმიანობას აცნობს და მუმდგ კვეს — თუ რეგორ შეიძლება, პირობების და ბინადგით, გაასტრიელდეს. ყოველი საბიჯი გასოდილია, მოფიქრებული და დისციპლინაში გატარებული, ამიტომ საკონტროლო თუ დააწესებელი ხალხ ხალხის მიერ შეუქრნელია, მხოლოდ თვით მთავრობა სასტიკ ყურადღებით თვალყურს ადევნებს საუკეთესოდ მოწყობილ სხვა და სხვა გვარ პოლიციით და საერთოდ ადმინისტრაციით. არ რიგი შეეხეს არც ერთი საქმე ადმინისტრატიული თუ სხვა წარმოების სფეროში. მოსდარი დაუდგენლობისათვის, დამსაბაგ [illegible] ცხოვრებას ხელს უშლის და ძამასადამე საძრობლს წინააღ დამხაძავეა.

-ის პატრონს შეწერილი ჰქონდა გადასახადი და ამ გრიზისების დროს კარგად არ ეიდეოდა ეისი ფიზმის საქმე. მთავრობას შეუთვალა, რომ ამ ხარჯს ვერ ვიხდი და ქარხანასაც ვკეტავ. მუსოლინმა გასუცხადა: რომ გადაიხდი რაც შეწერილი გაქვს, ეუფლებს არ დაითხოვ, არც ჯაბა. გირს დაუკლებ და ქარხანაც იმუშავებს ჩვეულებრივ, წინააღმდეგ შემთხვევაში ყ ელაფერი ჩამოგერთმევა და ციხეში ჩაჯდები, ვიხაითგან იტალიას უმუშევარი ჰყავს საკმაოდ და ახლა მიმატება რამდენიმე ათასი უმუშევრის ხელსაყრელი არ არის სახელმწიფოსათვის. ბევ უუმუშევარ ოთ ეიგენი საქმე რომის შეკვთეებისათვის და ეს ძვირი ბიჯ დება, ამიტომ ეს ხარჯი ყველაფ უნდა გაიღოს და თქვენ პირველმა-ო.

დღეს ქარხანა ისევ მუშაობს, მუშები თავის ადგილზედ არიან და პატრონიც დაეძორჩილა მთავრობის საბართლიან მოთხოვნილებას. ეს მაგალითი ცხადად შეტყველებს იმას, თუ რა ხრუნვით და თავ-გამეტებით ემსახურება ძათი საამყო კელადი ეგზიერებისა, საძართლიანოგის და ძალის შეაგრთებელი ბრძანი — მუსოლინი, ხალხის კეთილდღეობას და ბინასაც ასწევს.

ყოველი ახალი რამ ცრუვრებაში იტალიითგან უნდა დაიწყოს ხოლმე და ფაშიზმის საუკუნეც უკვე დადგა, რისგანაც დაიწყება სახელმწიფოებრივი აღორძინება და ხალხის კეთილდღეობას უკეთეს ნაყოფს მოუტანს.

« პალილა » და « ავანგარდის » ახალი თაობა ერთი შვენიერი ლამაზია მომავალ ლამაზი იტალიის აღორძინებისათვის.

ფაშიზმი არა მხოლოდ განოვნმდებლობით და თავის ინსტიტუტებით განისაზღვრება, არამედ და ემთავრესად ხელიერი ცხოვრების და ადამიანის რჩევნასა და ბალათის აღზრდა-განწრთვნითაც.

ფაშისტების მანიფესტაცია რომში ერთი ამ შგნიერი თაიგულთაგანია იტალიის ახალი ჯაზაფხულისა, რომელსაც იტალიის ახალგაზრდობა წარმოადგენს. ყოველი მათი გამოსვლა აღმშრდველობითი მნიშვნელობისაა. ახალგაზრდული აღფრთოვანება, ილამაზის თაყვანება და მომავლის სიყვარული არის ის კონა გაღვიძებული რომის, რომელსაც ღირსეული და ამ საუკუნის დიდი პიროვნება წინ უძღვის ფაშიზმის დროშით.

1 აპრილი 1933 ს. ბეჟან გიორგაძე.

ა ძ ა ა მ ბ ა ვ ი მ ე ნ შ ე ვ ი კ ე ბ ი ს

სიცრუე - სისულელისა

« კაცს თვალ წინ სახლ-კარი ეწოდა და გაღმა ნაპერწკალს უბერავდა »-ო, ალბად ჩვენ ძველებურად იქნება ნათქვამი. ამას წინათ, ყრძალი ვირმე, ანტაძა ქოფოფლიახი, « კრძალის სმა »-ში, სულ მუშტებზედ იფუოთ ხებოდა: « არ შევარჩენ, ვიღაც იაპონია გდია თავის ფიხებსაო; ამიქა, გამიმეგით! უნდა ავლაგმო ის ფაძისტური სახელმწიფო! »-ო. ესე მმუქრებოდა იაპონიას გ-ნი ქოფოფლიახი სამი ათასი ადამი ბალის ხიძრითგანა. ძაკრად, ოდდესაც ფაი ადლის გადადმა, გერძანიაძი, გამარჯვებულია ფაძისმა, პარტიული სახლ-კარი თავზედ დაანგია, ამსახაგეი აუფიოგ-აუფფრიაქა და თხის ფაოასავით გაჭფანტ-გაიფჭფანტა, ამ ჩვენ ეშაძარ რაისდს ბოძიასაკით ბაა ჩაქვაოდა.

ახლა გმართებთ, ბატონო ბეხოვეგებო, ზარბაზან-ზამბულაგების ბოძარჯვება და თუ გულს ეკრჩით ახლო-ძახლ ბტვრი ბოიგერიეთ. ოფრო ბარისითგას რომ იაპოხიას უბდვერით ეს ბოლოდ ხასიცილა და ეოთ ხეგხეოულ ლექსს შეგიგნეგს:

« ბორითგან მუქარის მთქმელს ხმალ უნდა
ჭქოიდეს ჩლუნგია,
« არც გულ უდია საუულეს, არც ბრძოლის
ბოხატრულია ».

ხამინელი ააქმე დაეშართა მარკსიზმსა. გეოძანია ნამდვილი ცინე სიმაგრე ეყო ძსოფლიო სოციალ-დემოკრატიისა. სოციალ-დემოკრატიული პარტია, ბთელი 50 წლის განმავლოვაძი ბრძის და უთვალავი ცეცლლუტობა-ფიხბაზოების საძუალებით, გერმანიის ცხოვოების ყოველ დაოგეი შეძვრა. ხანელმწიფო თუ საბოქალაქო დაეუსებულეოგმი, უძაღლეს სასწავლებლებში თუ საძუალო და დაბაეყოსს სკოლებში ყველგან ფეხი ბოიკიდა, ყველგან დიდი ალაგები დაიჭირა. ერთი სიტყვით, გერმანიის სახელმწიფოს ძიგ ძეა გულში, საკეთარი ციხე-სიმაგრე აიგო. « ჰა! ცოტა გიდეკვა — ფიქრობდენ სოციალ-დემოკრატები — და ჩვენს ბინასს გადავზრდიდლებთ: დავამყარებთ კომუნიზმს გერმანიაში და ბაძასადამე ძსოფლიოძიც »-ო. ბაგრამ ჰოი, ცხოვრებავ, ცხოვრებავ! თურქ ძაც, რეგორც უდაბნოს, ძაჩვენებები გვიდნია! თუ რე ხძარად, რაძდენათაც უფრო ანლ ძაჩვენებია ადამიანს თავისი ბინანი, იმდენად უფრო ბორეული და ბიეწდოდ ჭლი გაძოდკარა ეგი! ამ ადეი ხაის წვალკითა და წალკბედ ფეხის დადკით, სოციალ-დემოკრატების ბიერ, გერმანიაში, ყოველი ძეხაბოვარ-ძაკვეკილი და ბითვისებული, ძლეკა-ძაბილმა ფაძისძა, ერთ დღეს, ერთი ძებერვით გაანიავა! ეთოფ-დაბაჩოდ, უსისხლოდ, ეოთი წკიპეტრის კვრი დააგრა სოციალ-დემოკრატების ციხე-სიმაგრე, რეგორც ბანქოთგან ან გურბეძელითგან ხეხელა!

აირჩიეს. ეს ხანა იწყება მაშინ, როდესაც კავკასიაში მთავარმართებლად ინიშნება ღენ. ე რ მ ო ლ ო ვ ი.

ერმოლოვის ასეთი განზრახვა არ დარჩა გაუგებარი მთის ხალხისათვის. მათ გაიგეს თუ არა რომ გიაური რუსები თოფითა და ზარბაზნებით მოდის ჩვენი სამშობლოს დასაბყრობადო — მთელი ხალხი ფეხზედ დადგა. დაიკრა მთაში ბრძოლის საყვირი, ჩეჩნეთმა დაღესტანს გასძახა, შეერთდენ ყველა თემები: ავარია, მეხტულა, ყაზიყუმუხი, შემდეგ შეუერთდა მათ ტაბასარანი და აკუშის ყადი. ამ პირველ ამბოხებას სათავეში უდგა ის პირი, ვინც პირველად მიეშბრო რუსებს, ეს იყო ავარიის ა ხ მ ე დ - ხ ა ნ ი, რომლის მთავარი სულის ჩამდგმელი იყო მისი უფროსი ძმა ჰასან-ხანი, მეხტულის მფლობელი. მანვე მისცა სასტიკი წინადადება ყარაყაიტაღს და სცადა შემოერთება შირვანისა და ყუბისა.

ამ გაერთიანებული ძალის პირველი ნაბიჯი გამოიხატა რუსებზედ თავდასხმისა და გროზნის აგების ხელის შეშლაში. აქედგან იწყება ძლიერი ბრძოლები და ის ბოლომდე აღარ შეჩერებულა. პირველ 1818 წლის დამარცხების შემდეგ ამ კავშირის წინამძღოლს ა ხ მ ე დ - ხ ა ნ ს რუსებმა ღირსება აჰყარეს და მას მთაშიც მალე დაეკარგა პატივისცემა.

ამიერითგან დაღესტანი გამოდიოდა შეუწყვეტელი ბრძოლის ასპარეზზედ და ის მოითხოვდა შეუდრეკელ და ამგვარ პიროობებისთვის საჭირო პიროვნებას. მალე მთის რაინდ ხალხში ეს პიროვნებაც გამოჩნდა. მაგრამ მდგომარეობა კრიტიკული იყო. აქმარტო ფიზიკური ძალა სუსტი იყო და საუკუნეებით თავდაცვით ბრძოლაში გამობრძედილი ხალხისთვის ძლიერი სულიერი ძალაც იყო საჭირო. უდიდესი ფაქტორი, რომლითაც პატარა ერები საუკუნოებრივი ბრძოლებითგან გამარჯვებული გამოდიან. ვინ მოსთვლის, თუ არა ასეთი სულიერი სიმტკიცე, ძლიერი ნებისყოფა, რამდენი ერი აქამდე აღიგვებოდა პირისაგან მიწისა, რამდენი ხალხი მოისპობიდა ისე უკ

გენიოს ხალხის წინაშე, რომელ თაც სიყვარულიც მეუძლიათ თავის ღირსეულ ბელადის და ხამშობლოს უმაღლესი შეგნებაც.

იტალიის მთელ სიგრძე-სიგანეზედ, სადაც კი შესაძლებელი იყო, ამენდა და აყვავდა მიდამოები. მუსოლინის მთავრობა არაფერსა ზოგავს ქვეყნის აღმენებისათვის. შრომა მეაყვარა ხალხს, რათგან თვით იცნობს კარგად და იცის ძრომის ღირებულება. პოლიტიკანობა, პარტიათა ხელობა, მოსპო; კომუნისტ-სოციალისტები, მასონები და სხვა მავნე ელემენტებისაგან გასწმინდა იტალია. წესიერება ისეთია, რომ განცვიფრებამი მოვა კაცი — ვინც წინანდელ იტალიას იცნობს. დისციპლინა, წესიერება, ადამიანის პატივისცემა და მორიდება, რაც ადამიანის შეგნებას აღლა აყენებს და დიდ მომავლის იმედებსა ზრდის, ძისწყულია ფაშიზმის ძიერ.

აღარ არსებობენ პოლიტიკანები ხოფლითგან ხოფლში რომ დარბოდეს საპრომაგანდოდ და ათასი სიცრუის გასავრცელებლად. არის მხოლოდ უმაღლესი შეგნება პატიოტიზმია, ძალოვანი ხალხმწყობა, რისთვისაც ყველა იღებს სამხედრო გაწვრთნას და ყოველ შემთხვევისათვის მზად არის თავისი კელადის ბრძანება ესიტყვოდ აღასრულოს, მუყაითი ბრძმა გასწიოს, რომ სახელმწიფოსაც არ ეს რამ და თვითონაც კარგად იყოს. სინიდისი, ზნეობა და პატივისცემა პირველების შესაბამისად სიმაღლეზედაა ასული. ყველას თავისი ადგილი აქვს ბიჩეხილი და საკადრისი პატივისცემაც აქვთ ერთმანეთს.

იტალიის ეურნალ-გაზეთები მხოლოდ ასსნა განმარტებას აძლევენ ხალხს და პოლიტიკანოგნი თავ ბრუს არ ახვევს მკითხველს, რეგორც სხვა სახელმწიფოში, არამედ ძალოდ სახელმწიფოს ს ქმიანობას აცნობს და მუმდგ კვეს — თუ რეგორ შეიძლება, პირობების და ბინადგით, გაასტრიელდეს. ყოველი საბიჯი გასოდილია, მოფიქრებული და დისციპლინაში გატარებული, ამიტომ საკონტროლო თუ დააწესებელი ხალხ ხალხის ბიერ შეუერთებელია, მხოლოდ თვით მთავრობა სასტიკ ყურადღებით თვალყურს ადევნებს საუკეთესოდ მოწყობილ სხვა და სხვა გვარ პოლიციით და საერთოდ ადმინისტრაციით. არ რიგი შეეხეს არც ერთი საქმე ადმინისტრატიული თუ სხვა წარმოების სფეროში. მოსდარი დაუდგენლობისათვის, დამსაბაგ [illegible] ცხოვრებას ხელს უშლის და ძამასადამე საძრობლს წინააღ დამხაძავეა.

-ის პატრონს შეწერილი ჰქონდა გადასახადი და ამ გრიზისების დროს კარგად არ ეიდეოდა ეისი ფიზმის საქმე. მთავრობას შეუთვალა, რომ ამ ხარჯს ვერ ვიხდი და ქარხანასაც ვკეტავ. მუსოლინმა გასუცხადა: რომ გადაიხდი რაც შეწერილი გაქვს, ეუფლებს არ დაითხოვ, არც ჯაბა. გირს დაუკლებ და ქარხანაც იმუშავებს ჩვეულებრივ, წინააღმდეგ შემთხვევაში ყ ელაფერი ჩამოგერთმევა და ციხეში ჩაჯდები, ვიხაითგან იტალიას უმუშევარი ჰყავს საკმაოდ და ახლა მიმატება რამდენიმე ათასი უმუშევრის ხელსაყრელი არ არის სახელმწიფოსათვის. ბევ უუმუშევარ ოთ ეიგენი საქმე რომის შეკვთეებისათვის და ეს ძვირი ბიჯ დება, ამიტომ ეს ხარჯი ყველაფ უნდა გაიღოს და თქვენ პირველმა-ო.

დღეს ქარხანა ისევ მუშაობს, მუშები თავის ადგილზედ არიან და პატრონიც დაეძორჩილა მთავრობის საბართლიან მოთხოვნილებას. ეს მაგალითი ცხადად შეტყველებს იმას, თუ რა ხრუნვით და თავ-გამეტებით ემსახურება ძათი საამყო კელადი ეგზიერებისა, საძართლიანოგის და ძალის შეაგრთებელი ბრძანი — მუსოლინი, ხალხის კეთილდღეობას ბინასაც ასწევს.

ყოველი ახალი რამ ცრუვრებაში იტალიითგან უნდა დაიწყოს ხოლმე და ფაშიზმის საუკუნეც უკვე დადგა, რისგანაც დაიწყება სახელმწიფოებრივი აღორძინება და ხალხის კეთილდღეობას უკეთეს ნაყოფს მოუტანს.

« პალილა » და « ავანგარდის » ახალი თაობა ერთი შვენიერი ლამაზია მომავალ ლამაზი იტალიის აღორძინებისათვის.

ფაშიზმი არა მხოლოდ განოვნმდებლობით და თავის ინსტიტუტებით განისაზღვრება, არამედ და ემთავრესად ხელიერი ცხოვრების და ადამიანის რჩევნასა და ბალათის აღზრდა-განწრთვნითაც.

ფაშისტების მანიფესტაცია რომში ერთი ამ შგნიერი თაიგულთაგანია იტალიის ახალი ჯაზაფხულისა, რომელსაც იტალიის ახალგაზრდობა წარმოადგენს. ყოველი მათი გამოსვლა აღმშრდველობითი მნიშვნელობისაა. ახალგაზრდული აღფრთოვანება, ილამაზის თაყვანება და მომავლის სიყვარული არის ის კონა გაღვიძებული რომის, რომელსაც ღირსეული და ამ საუკუნის დიდი პიროვნება წინ უძღვის ფაშიზმის დროშით.

1 აპრილი 1933 ს. ბეჟან გიორგაძე.

ა ძ ა ა მ ბ ა ვ ი მ ე ნ შ ე ვ ი კ ე ბ ი ს

სიცრუე - სისულელისა

« კაცს თვალ წინ სახლ-კარი ეწოდა და გაღმა ნაპერწკალს უბერავდა »-ო, ალბად ჩვენ ძველებურად იქნება ნათქვამი. ამას წინათ, ყრძალი ვირმე, ანტაძა ქოფოფლიახი, « კრძალის სმა »-ში, სულ მუშტებზედ იფუოთ ხებოდა: « არ შევარჩენ, ვიღაც იაპონია გდია თავის ფიხებსაო; ამიქა, გამიმეგით! უნდა ავლაგმო ის ფაძისტური სახელმწიფო! »-ო. ესე მმუქრებოდა იაპონიას გ-ნი ქოფოფლიახი სამი ათასი ადამი ბალის ხიძრითგანა. ძაკრად, ოდდესაც ფაი ადლის გადადმა, გერძანიაძი, გამარჯვებულია ფაძისძა, პარტიული სახლ-კარი თავზედ დაანგია, ამსახაგეი აუფიოგ-აუფფრიაქა და თხის ფაოასავით გაჭფანტ-გაიფჭფანტა, ამ ჩვენ ეშაძარ რაისდს ბოძიასაკით ბაა ჩაქვაოდა.

ახლა გმართებთ, ბატონო ბეხოვეგებო, ზარბაზან-ზამბულაგების ბოძარჯვება და თუ გულს ეკრჩით ახლო-ძახლ ბტვრი ბოიგერიეთ. ოფრო ბარისითგას რომ იაპონიას უბდვერით ეს ბოლოდ ხასიცილა და ეოთ ხეგხეოულ ლექსს შეგიგნეგს:

« ბორითგან მუქარის მთქმელს ხმალ უნდა
ჭქოიდეს ჩლუნგია,
« არც გულ უდია საუულეს, არც ბრძოლის
ბოხატრულია ».

ხამინელი ააქმე დაეშართა მარკსიზმსა. გეოძანია ნამდვილი ცინე სიმაგრე იყო ძსოფლიო სოციალ-დემოკრატიისა. სოციალ-დემოკრატიული პარტია, ბთელი 50 წლის განმავლოვაძი ბრძის და უთვალავი ცეცლლუტობა-ფიხბაზოების საძუალებით, გერმანიის ცხოვოების ყოველ დაოგეი შეძვრა. ხანელმწიფო თუ საბოქალაქო დაეუსებულეოგმი, უძაღლეს სასწავლებლებში თუ საძუალო და დაბაეყოსს სკოლებში ყველგან ფეხი ბოიკიდა, ყველგან დიდი ალაგები დაიჭირა. ერთი სიტყვით, გერძანიის სახელმწიფოს ძიგ ძეა გულში, საკეთარი ციხე-სიმაგრე აიგო. « ჰა! ცოტა გიდეკვა — ფიქრობდენ სოციალ-დემოკრატები — და ჩვენს ბინასს გადავზრდიდლებთ: დავამყარებთ კომუნიზმს გერმანიაში და ბაძასადამე ძსოფლიოძიც »-ო. ბაგრამ ჰოი, ცხოვრებავ, ცხოვრებავ! თურქ ძაც, რეგორც უდაბნოს, ძაჩვენებები გვიდნია! თუ რე ხძარად, რაძდენათაც უფრო ანლ ძაჩვენებია ადამიანს თავისი ბინანი, იმდენად უფრო ბორეული და ბიეწდოდ ჭლი გაძოდკარა ეგი! ამ ადეი ხაის წვალკითა და წალკბედ ფეხის დადკით, სოციალ-დემოკრატების ბიერ, გერმანიაში, ყოველი ძეხაბოვარ-ძაკვეკილი და ბითვისებული, ძლეკა-ძაბილმა ფაძისძა, ერთ დღეს, ერთი ბებერვით გაანიავა! ეთოფ-დაბაჩოდ, უსისხლოდ, ეოთი წკიპეტრის კვრი დააგრა სოციალ-დემოკრატების ციხე-სიმაგრე, რეგორც ბანქოთგან ან გურბეძელითგან ხეხელა!

ვალოდ, რომ დღეს მხოლოდ მეცნიერებისა და არქივ-მუზეუმების საგანძურებს თუ შერჩებოდა მათი სახელი. ამგვარ ხალხთა წყებას ეკუთვნის კავკასიის ხალხები და დაღესტნელებიც. რომ ძათ არა ჰქონოდათ ყოველ შევიწროებულ წუთებში რელიგიური რწმენანი, სამშობლოსა და მოძმის სიყვარულით განვითარებული უკიდურეს ფანატიზმამდე, ნუ თუ შესძლებდენ მათი რაობის მენარჩუნებას! მსოფლიო ისტორიაში არც ერთ დიდ იმპერიას არ უთქვამს უარი კავკასიის დაბყრობაზედ. პატარა საქართველოს მეფეები ერთ დროს ამარცხებდენ რომია გამოჩენილ სარდლებს. მათ და ყველა კავკასიის ხალხებმს განიცადეს რომის, სპარსეთის, ოსმალეთის, არაბეთის, მონღოლეთის მრავალი ალბრებანი, მაგრამ ამ თვალუწვდენელ ქსოფლიო მინდვოებში ის აქამდე დარჩა, როგორც ყვავილი დაუძკნარი, ვით შვენიერი ოაზისი უდაბნოში. ამგვარი იყო მემოქმედებითი და თავდაცვითი ძალა კავკასიის რიცხვით გაცილებით პატარა ხალხთა და ამ ძალას მიზეზები მის სულიერ ძალთა საყოობებშიც უნდა ვეძიოთ.

აღნიშნული ხანა დაღესტნის ბრძოლის ისტორიაში მეტდა დამაფიქრებელი იყო. თუ ის წინეთ ერთი ძალით ახერხებდა შემოსეულ მტრის უკუგდებას, დღეს ათი იყო საჭირო. დღეს საერთაშორისო ვითარება, თვით კავკასიის სხვა-და-სხვა მხარეთა მდგომარეობა სულ სხვა რამეს ღალდებდა. კავკასიის მთავარი სახელმწიფოებრივი ერთეული, ქართლ-კახეთი, დიდი ხანია დაბყრობილი იყო და მისი მრავალი საუკეთესო მებრძოლნი, აქ, მოძმე ხალხების წინააღმდეგს მტრი ბანაკითგან იბრძოდენ. იმერეთიც დაბყრობილი იყო. ხოლო შავი ზღვის ნაპირებზედ ბევრგან ოუსების გარნიზონები იდგა და ფაქტიურად ისიც მათ ხელში იყო. დაღესტანი ირგვლივ გარშემორტყმულია რუსებისაგან. საშველი ხელი არსაიდგან სჩანს. როგორც ზემოდ აღვნიშნეთ, გეულისტანის ხელშეკრულების ძალით სპარსეთი მასზედ ხელს იღებს. ასე იყო 1828 წ. თურქებთანაც ბრძოლის გაჩაღების დროს, შემდეგ პოლონეთის აჯანყება და ძთელი რიგი გაოემე ფაქტორები, თითქოს ქმნიდენ საიმედო პიროობებს ძთის ბრძოლისათვის რუსების წინააღმდეგ. ეგვიპტის ფაშის შემოტევა ოსმალეთის წინააღმდეგ და დაღესტელებისადმი დაპირებები, საქართველოშიც დიდი მზადება აჯაყებისათვის და საეოთოდ ამ სამიოდე წლის ძანძილზედ მეკძნილი ვითაოება დიდ დაპირებებს იძლეოდა. მართალია ძთას ბ მიოად ეეოდენ, კიდევ ეოთხახს, ქართველ ძამულიძკილთა და ალ. ბატოხი ძკილის ბიკოიკები, არ აკლდა დელეგაცია ეგვიპტის ფაშისგან და ფირძანები შახისა და სულთანისაგან. ბაგოად ძალე საერთო ვითარების ბედის აღეა შეტრიალდებაძ, ყოველგვაოი იძედები თან წააღო, თუ ამ ბრძოლების პიოველ პეოიოდ ბი ასეთი ძდგომაოეობა შეიქძხა, ესეც განკრა და დიდი დასწყისის წინაშე, ძტერთან პიოისპირ ბალე დროს დაღესტანი დარჩა ყოველგვარ დამხმარე ძალთაგან იზოლიაციაში.

და რათგან ბრძოლა აუცილებელი იყო, რათგან მთის ხალხს უბრძოლველად არ შეეძლო რუსებისათვის დაკთმო თავისუფლება, ამიტომ საჭირო იყო ამ დროს სხვა ძალების გამონახვა და გაძლიერება. ასეთი კი იყო ერთად ერთი ძლიერი სულიერი დარეზძულობა, დისციპლინა შეკავშირება და თავდადება.

ასეთი ძლიერი იდეური მოძრაობა უკვე იყო დაწყებული, ახლა საჭირო იყო მისთვის გარკვეული მიმართულებას მიცემა, შთაბერვა მებრძოლი სულის და ბრძოლის ქარცეცხლში გადატანა.

ეს იყო ახალი რელიგიური მოძღვრება, უკეთ რომ ვთქვათ მიმართულება, მ ო ურ ი დ ი ზ მ ი.

(გაგრძელება იქნება)

«უსაძირკვლო სახლს პირველივე ქარი დააქცევს»-ო, ამბობს ქართული ანდაზა. მარქსიზმმა თავისი შენობა უ-რყევია ძველებურად ააგო. ცხოვრების სინამდვილენი ვერ დაინახა, არ იცნა და თავისი საქმე განყენებული, სულგანურ ძემცნებაზედ დაამყარა. ხოლო მისი უდიდესი და მოძაკვდინებელი შეცდომა იმაში მდგომარეობდა, რომ თან უარ ჰყო ცხოვრების უღრმესი და უძლიერესი სინამდვილე: მ რ ი. ხოლო ყოველად შეუძლებელია რაიმე მკვიდრი საზოგადოებრივი მაძიებელობა თუ მას ეროვნული სიადგილე არ გააჩნია. ყოველი მსიმდვილოვანი საზოგადოებრივი დაყენებულება, თუ კი იგი დამყარებული არაა თვით ერსულ, და თუ ფესვები თვით ერში არა აქვს გამდგარი, წისასწაო გასწირულია. ხოლო მარქსიზმი, ითვლი თავისი მისაარსით, ერის საწინააღმდეგო და უარყოფითი მცნებაა. ეი რატომ დაძარცხდა მსგ ადვილად, სოციალ დემოკრატია, ჯერ იტალიაში, მერე გერმანიაში და მალე დაძარცხდება ყველგან. მ ე« ესაძირკვლო სახლი» აღგავ პირველივ ქარმა! ქარმა და კორიანტელმა, რომელიც ზრისსახე და ძლერ გრიგ.ლ.ო, თვით ერის წიაღითგან ამოვარდა.

ფაში მი გაიმარჯვეს, რათგან იგი ეროვნულია, დაბე-ვითად უპასუხეს ეროს ცხოვრების ყოველ გამოძყლაგნებას და ეყოფა ეროელ სინამდვილეებს. ე. ი. ფაიზმი სრულ ნაციონალიზმია.

ეი თეორმ საითკენ მიაქანვდა ცხოერების ნაგადულს მარქსიზმის ისტორიული აუცილებლობა! ბთლიანი ნაციონალიზმისაკენ! ამას მარქსი არ ეფელოდა რჯულს ბადლ ბაა!!!

იტალიამიც და გერმანიამიც მარქსიზმის გასანადგურებლად, ფაშიზმა, ჯერ სოციალ-დემოკრატიას ჩასცხო და მერე კომუნისტებსა. ეს იმიტომ, რომ: «ბელს ბლობა ყრქვა და ტერან ქვეყანა იმოაგდო»-ო; იმიტომ, რომ: «ბიბ-პარაკი ძალი ყყეფაოზედ უარესია»-ო. დღეს სოციალ-დემოკრატიას და კომუნისტებს ერთძასეთთან ბრძოიგების ძეტი აღარა დარჩენიათ რა და კიდეკიც შეთანხმდებიან: «ფერი ფერსა ბადლი ღმერთსა»-ო.

იმ დენი ვნება ბაყენეს მარქსისტებმა ერეგსა, იმდენი ნიკთიერი და ძეტადრე ხნოვანებრივი ზარალი, რომ ბოლოს და ბოლოს ერეკისელი ძალები გაარისხეს: «თაგვმა თხარა თხარაო, კატა გამოთხარა» ო. ლიან, გაარისხეთ ერი, ბატონ ოდ სოციალ-დემოკრატებო ყველა ქვეყნისა, და ახლა რაც-დენი ყასწი ხვთი, ფაშისტებმა, მარქსის სადღეგრძელოდ, დაგალვიონ ინდენი ალავერდი, თქვენ ძია კომუნისტებთან გადადით. ხოკა იარადის გასვრა თქვენ ეზედ აფსუსია! «რაც ძაგია დაკითაო, ყველა ძენი თავითა» ო.

ერისადმი მიყენებული კოროტმგა არავის არ მერჩენია, რასაც ძველი ხალხური ლექსი ადასტურებს:

«თეის კაეტესა კაეკაცსა ნე დაელეკა ჭირიო,
«ბეერცხკვს ინას ულვაი და გაეძაკდეს პირიო».

ახლა ჩვენ წინაპართა ეს სიგრძნე. მარქსიზმს მართლაც გაეხნდა ჭირი. ჯერ თვით საკუთარ სხეულშივე და შინაგა-ად გაბრეა და დაარღვია იგი. ხოლო გარეგან ჭირად ბას ფაიზმი ეყოფა, რომელიც ბას დაასაბარეგს და ზედ წითელ ხედარას გადააფარებს ნიშნად მისი სისხლიანი ისტორი-ის» და რასაკვირველია მარქსიზმი ეკუნითი ეკუნისაბდე პირველად დარჩება ბოლოკალ თაოზათა წინაშე.

ახლა საბრალო ქართველი მენშევიკები თავს იმშვიდე-ენ და თავის საქმეს ამკდეესკდ და ამყარებენ. «ბრ. ხმის» 30 ნოემერი ბ ნი გ. წერეთელი გულს იკეთებს: «იქნეგ ფა-შიზმა დროებით კიდევ გაიმარჯვოს»-ო და სხვ...დროე-ბითო!!! «ძალა მანეი გაგბა და თავი მოიმძინარა სიხმარი იქნებაო».

ვინაითგან გაზ. «ბრ. ხმ» სიტყვამ ბოიტანა, მინდა ამ ტყუილების გუდის შესახებ ორიოდე სიმართლე წარმოვსთქვა. «ფლიდი ენის ბამკვეთი მანვილი, ჭეშმარიტებაა»-ო. ეს სიბრძნე ბ ერთ ბველ ქართულ ბტრატზედ ამოვიკითხე და ბით განსწავლულმან, «ბრ. ხმას» ჭეშმარიტების ლანვა-რი უნდა შემოეტანა. მკითხველი შემდეგში დარწმუნდება რომ «ბრ. ხმის» მწერლებს მათ ფლიდ ენებს მართლაც წავაჭრი და ხმას ჩაგაგმენდინებ.

ეი რაბია საქმე. «ბრ. ხმის» 30 ნოემერში, ბ ნ ყორდა-ნიას მიერ ოდესღაც დაწერილი საგაზეთო წერილებითგან, რამდენიმე მოკლე ნიმუში მოჰყავთ. ისე ოსტატურადაა ეს ნიმუშეკი ამოკრებილი, რომ გულ-უბრყვილო მკითხველს მართლაც რომ შეცდომაში შეიყვანს. ერთი სიტყვით, მენშე-ვიკები ტყავითგანა ძვრებიან რათა ქართველ საზოგადოებას გადააგიწყონ, გულითგან გადაეგდონ თავისი ბელადის და მამასადამე შენძევიზმის სისაძაგლენი. ნათქვამია: «ტურა რომ ადგილს წაგილწავს ზედ მიწას წააყრის, სუნზედ არ მოვაგონო». მაგრამ, კატონო მენშევიკებო, თქვენს მიერ ჩადენილი სიმყრალითგან ზღვა-ოკეანე ვერ გაგბანთ და ვერ-რავითარი მიწის წაყრანი ვერ დამალავენ თქვენ მიერ, სა-ქართველოს ყოველ კუთხეში წაგილწულ ალაგებსა. სწორეთ ამ თქვენს მიერ წაბილწულ ადგილებზედ ამოვიდენ შუბიანი სოფლებად, ჯულამვილები, ორანგლამვილები, ბერაიები და ორჯონიკიძეები! არა, შენმევიზმს მთელი მისი მოქმედების სარკეულზედ ძისდკეს კვალი ძის ძიერ ნაქნარი წაბილწულებისა და სამარეშიც თან ჩაჰყვება. წარსულის კვალს დაკოწყებას ძიყა გიდეკიც რომ წააყარეთ გაია დღესაც გადგმ არ იკიბეია და არ იბ.ლეკის ყოველი ქართული საქმე რომელსაც გი თქვენი ხელი წამგარეობ?! ტყეილებით ფოხს ვერ გაკვალთ, რათგან «ტყეილებ ბოკლ ფეხები აგია»' ეათქვამია ქვეყნთ.ბან: «ტყეილის ჯეროძულეი დღის სინა-თლე ერთი ჭეჭრეტანითგან მაინც ძეანათებსო». ჰო, და ეი რომელი ჭეჭრეტანითგან ძო ჩანს ქეძეკიკენია ტყეი-ლი. ეათ სიძეძეკი ბ-ნი ყორდანიას ძეოლოდ ეს ყეოლე-ბითგან ამოვეგოვნიათ, ოდესეიც ბას 1900 ელეოდ აკვს და-წეოილი. ხოლო ცხოველია, რომ ან თანეოლეოდ, ბ-ნ ყორ-დანიას, ქართველი ხელის სატანალი ბაინც ბეოჩეოდა ბაგრან ბალე ეს ხელი ბას ბლეანოდეს და ბარტოდეს ბანა-ბედ. კრძანდეკოდა და საღამოს ნიავით გადაღეღილ გულ-ბკერს იგრილებდა. ეზოდანვე ბოვანხლენე: ბაბა, ჩვენი კოტე ეროსთავი ბოუკლავთ ბეთქი ბენშევიკებსა. ნეტარ ცხოვნე-ბელს პირსკდ სიტყვა შეაბრა და ნაღვლიან თავი ჩაჰკიდა. ავდი, გვეოდით ბოეჯქი. დიდხანსა სდუმდა. ბოლოს ამოიოხრა და მითხრა: «ეჰ, შვილო, საიდანღაც მოსული ხალხი ქვეყანასაც წაანდინენ და თავსაც წაინდგენენ»-ო. არანდრეს არ დამავიწყდეგა ბაბა-ჩემის ეს გონიერი სიტ-ყვები. ანდა: საქართველოც წაანდინეს დროებით მაინცა, ბაკრან თავი კი საუკუნოდ წაინდინეს.

ქვეყანა ტყეილებით და ვერაგობით არა შენდეგა, ბატო-ნო მენშევიკებო. არც ხელხან-ხაბა იკავ არაგის იმ სამი კირუტყვის ოსტატოგითა, რომელთა საქმიანობას, ბ-ნმა ხ. ავალიშვილმა, თქვენი საქმიანობა, ფრიად ბრძნული დაბინვით შეადარა.

ბოდიშს ვინდი მკითხველის წინაშე ბვრი ლაყბობით თავი შეკავწყინე. წერილი ბარილად რომ რეკაზ გაბაშვილის ენასავით გაჩაკრჭელდა.

ხოლოშენ მაჭავარიანი.

ძ რ ო ნ ი კ ა

— მოვლენები უფრო მეტის სისწრაფით მიჰქრიან ვიდ ვე ეს წარმოსადგენი იყო. 25 აპრილს შვეიცარიის კონფედერატი-ულმა მთავრობამ შეადგინა საგანგებო კომისია, რომელშიც შედიან ორმოცა ადე ცნობილნი მეცნიერნი და პოლიტიკოსნი. ამ კომისიას დაევალა კორპორატიული სისტემის შესწავლა და შედგენა გეგმისა ამ სისტემის შემოღების შესახებ შვეიცა-რიაში. ფ ეიად ძნიმკნელოვანია ის მოვლენა, რომ თვით დე-მოკრატების სამშობლო, შვეიცარიაც-კი აპირებს ფაშისტურ პრინციპების მიღებას. რამდენადაც ძეტად მარცხდება მარქ-სიზმი, იმდენად მეტის სინათლით აშკარავდება მისი არარაობა და იმდენი მეტის აუცილებლობით სდგება საჭიროება ფაშიზმის ანუ ინტეგრალური ნ.ციონალიზმის სისტემაზედ გადასვლისა.

— 1933 წ. 8 მაისს «საქართველოს მეგობართა საზოგა-დოების» თავმჯდომარემ ბ. ადმირალ Guepratte-მა ამავე საზო-გადოებაში წაიკითხა მოხსენება «ზღვა და მეზღვაურები» ძეაკალმი პატივცემული მოძხსენებელი შეეხო საქართვე-ლოს საკითხს და ქართველთ და ფრანგ დამსწრეთ ამცნო თა-ვისი უღრმესი თანაგრძნობა საქართველოსადმი.

საზოგადოება ბოლომდე ძოხიბლული იყო მოხსენებით და ბ-ნ ადმირალს ხშირ-ხშირად ტაშით აჯილდოებდა.

მოხსენების შემდეგ ბ. ადმირალს ცალკე შეხვდენ იქ დამს-წრე ქართველი ახალგაზრდები და მისი ასეთი თანაგრძნობისა და ქართველთადმი ყურადღებისათვის უღრმესი მადლობა გადავუხადეს.

ხოლო ადმირალი პატივისცემითა და კმაყოფილებით გამოესალმა მათ.

ქართველი საზოგადოება მადლობელია ყველა იმ მეგობ-რების, რომელნიც არ ზოგავენ ჩვენთვის თავიანთ თანაგრძ-ნობას. — მათ შორის მადლობის ღირსია ქალბატონო Coquet, რომელსაც მიუძღვის დიდი ღვაწლი გადმოხვეწილ ქართველ ახალგაზრდების დახმარების საქმეში.

«უსაძირკვლო სახლს პირველივე ქარი დააქცევს»-ო, ამბობს ქართული ანდაზა. მარქსიზმმა თავისი შენობა ეროვნულ ძირკვლებზედ ააგო. ცხოვრების სინამდვილენი ვერ დაინახა, არ იცნა და თავისი საქმე განყენებული, სულგანურ ძემცნებაზედ დაამყარა. ხოლო მისი უდიდესი და მოძაკვდინებელი შეცდომა იმაში მდგომარეობდა, რომ თან უარ ჰყო ცხოვრების უღრმესი და უძლიერესი სინამდვილე: მ რ ი. ხოლო ყოველად შეუძლებელია რაიმე მკვიდრი საზოგადოებრივი მოძაკვდინებელი თუ მას ეროვნული სიადგილი არ გააჩნია. ყოველი მსიმდვილოვანი საზოგადოებრივი დაყენებულება, თუ კი იგი დამყარებული არაა თვით ერსულ, და თუ ფესვები თვით ერში არა აქვს გამდგარი, წისასწაო გასწირულია. ხოლო მარქსიზმი, ითვლი თავისი მისაარსით, ერის საწინააღმდეგო და უარყოფითი მცნებაა. ეი რატომ დაძარცხდა მსგ ადვილად, სოციალ დემოკრატია, ჯერ იტალიაში, მერე გერმანიაში და მალე დაძარცხდება ყველგან. მ ე« ესაძირკვლო სახლი» აღგავ პირველივე ქარმა! ქარმა და კორიანტელმა, რომელიც ზრისსახე და ძლერ გრიგ.ლ.ო, თვით ერის წიაღითგან ამოვარდა.

ფაში მი გაიმარჯვეს, რათგან იგი ეროვნულია, დაბე-ვითად უპასუხეს ეროს ცხოვრების ყოველ გამოძყლაგნებას და ეყოფა ეროელ სინამდვილეებს. ე. ი. ფაიზმი სრულ ნაციონალიზმია.

ეი თეორმ საითკენ მიაქანვდა ცხოვრების ნაგადულს მარქსიზმის ისტორიული აუცილებლობა! ბთლიანი ნაციონალიზმისაკენ! ამას მარქსი არ ეფელოდა რჯულს ბადლ ბაა!!!

იტალიამიც და გერმანიამიც მარქსიზმის გასანადგურებლად, ფაშიზმა, ჯერ სოციალ-დემოკრატიას ჩასცხო და მერე კომუნისტებსა. ეს იმიტომ, რომ: «ბელს ბლობა ყრქვა და ტერან ქვეყანა იმოაგდო»-ო; იმიტომ, რომ: «ბიბ-პარაკი ძალი ყყეფაოზედ უარესია»-ო. ეს სოციალ-დემოკრატიას და კომუნისტებს ერთძასეთთან ბრძოიგების ძეტი აღარა დარჩენიათ რა და კიდეკიც შეთანხმდებიან: «ფერი ფერსა ბადლი ღმერთსა»-ო.

იმ დენი ვნება ბაყენეს მარქსისტებმა ერეგსა, იმდენი ნიკთიერი და ძეტადრე ხნოვანებრივი ზარალი, რომ ბოლოს და ბოლოს ეროელ ბალები გაარისხეს: «თაგვმა თხარა თხარაო, კატა გამოთხარა» ო. ლიან, გაარისხეთ ერი, ბატონ ოდ სოციალ-დემოკრატებო ყველა ქვეყნისა, და ახლა რაც-დენი ყასწი ხვთი, ფაშისტებმა, მარქსის სადღეგრძელოდ, დაგალვიონ ინდენი ალავერდი, თქვენ ძია კომუნისტებთან გადადით. ხოკა იარადის გასვრა თქვენ ეზედ აფსუსია! «რაც ძაგია დაკითაო, ყველა ძენი თავითა» ო.

ერისადმი მიყენებული კოროტმგა არავის არ მერჩენია, რასაც ძველი ხალხური ლექსი ადასტურებს:

«თეის კაეტესა კაეკაცსა ნე დაელეკა ჭირიო,
«ბეერცხკვს ინას ულვაი და გაეძაკდეს პირიო».

ახლა ჩვენ წინაპართა ეს სიგრძნე. მარქსიზმს მართლაც გაეხნდა ჭირი. ჯერ თვით საკუთარ სხეულშივე და შინაგა-ად გაბრეა და დაარღვია იგი. ხოლო გარეგან ჭირად ბას ფაიზმი ეყოფა, რომელიც ბას დაასაბარეგს და ზედ წითელ ხედარას გადააფარებს ნიშნად მისი სისხლიანი ისტორი-ის» და რასაკვირველია მარქსიზმი ეკუნითი ეკუნისაბდე პირველად დარჩება ბოლოკალ თაოზათა წინაშე.

ახლა საბრალო ქართველი მენშევიკები თავს იმშვიდე-ენ და თავის საქმეს ამკდეესკდ და ამყარებენ. «ბრ. ხმის» 30 ნოემერი ბ ნი გ. წერეთელი ეულს იკეთებს: «იქნეგ ფა-შიზმა დროებით კიდევ გაიმარჯვოს»-ო და სხვ...დროე-ბითო!!! «ძალა მანეი გაგბა და თავი მოიმძინარა სიხმარი იქნებაო».

ვინაითგან გაზ. «ბრ. ხმ» სიტყვამ ბოიტანა, მინდა ამ ტყეილების გუდის შესახებ ორიოდე სიმართლე წარმოვსთქვა. «ფლიდი ენის ბამკვეთი მანვილი, ჭეშმარიტებაა»-ო. ეს სიბრძნე ბ ერთ ბველ ქართულ ბტრატზედ ამოვიკითხე და ბით განსწავლულმან, «ბრ. ხმას» ჭეშმარიტების ლანვა-რი უნდა ბეოკოდეს. მკითხველი შემდეგში დარწმუნდება რომ «ბრ. ხმის» მწერლებს მათ ფლიდ ენებს მართლაც წავაჭრი და ხმას ჩაგაგმენდინებ.

ეი რაბია საქმე. «ბრ. ხმის» 30 ნოემერში, ბ ნ ყორდა-ნიას მიერ ოდესღაც დაწერილი საგაზეთო წერილებითგან, რამდენიმე ბოკლე ნიმუში მოჰყავთ. ისე ოსტატურადაა ეს ნიმუშეკი ამოკრებილი, რომ ბულ-უბრყვილო მკითხველს მართლაც რომ შეცდომაში შეიყვანს. ერთი სიტყვით, მენშე-ვიკები ტყავითგანა ძვრებიან რათა ქართველ საზოგადოებას გადააგიწყონ, გულითგან გადაეგდონ თავისი ბელადის და მამასადამე შენძევიზმის სისაძაგლენი. ნათქვამია: «ტურა რომ ადგილს წაგილწავს ზედ მიწას წააყრის, სუნზედ არ მოვაგონო». მაგრამ, კატონო მენშევიკებო, თქვენს მიერ ჩადენილი სიმყრალითგან ზღვა-ოკეანე ვერ გაგბანთ და ვერ-რავითარი მიწის წაყრანი ვერ დამალავენ თქვენ მიერ, სა-ქართველოს ყოველ კუთხეში წაგილწულ ალაგებსა. სწორეთ ამ თქვენს მიერ წაბილწულ ადგილებზედ ამოვიდენ შუბიანი სოფლებად, ჯულამვილები, ორანგლამვილები, ბერაიები და ორჯონიკიძეები! არა, შენმევიზმს მთელი მისი მოქმედების სარკეულზედ ძისდკეს კვალი ძის ძიერ ნაქნარი წაბილწულებისა და სამარეშიც თან ჩაჰყვება. წარსულის კვალს დაკოწყებას ძიყა გიდეკიც რომ წააყარეთ გაია დღესაც გადგმ არ იკიბეია და არ იბ.ლეკის ყოველი ქართული საქმე რომელსაც გი თქვენი ხელი წამგარეობ?! ტყეილებით ფოხს ვერ გაკვალთ, რათგან «ტყეილებ ბოკლ ფეხები აგია»' ეათქვამია ქვეყნთ.ბან: «ტყეილის ჯეროძულეი დღის სინა-თლე ერთი ჭეჭრეტანითგან მაინც ძეანათებსო». ჰო, და ეი რომელი ჭეჭრეტანითგან ძო ჩანს ქეძეკიკენია ტყეი-ლი. ეათ სიძეძეკი ბ-ნი ყორდანიას ძეოლოდ ეს ყეოლე-ბითგან ამოვეგოვნიათ, ოდესეიც ბას 1900 ელეოდ აკვს და-წეოილი. ხოლო ცხოველია, რომ ან თანეოლეოდ, ბ-ნ ყორ-დანიას, ქართველი ხელის სატანალი ბაინც ბეოჩეოდა ბაგრან ბალე ეს ხელი ბას ბლეანოდეს და ბარტოდეს ბანა-ბედ. კრძანდეკოდა და საღამოს ნიავით გადაღეღილ გულ-ბკერს იგრილებდა. ეზოდანვე ბოვანხლენე: ბაბა, ჩვენი კოტე ეროსთავი ბოუკლავთ ბეთქი ბენშევიკებსა. ნეტარ ცხოვნე-ბელს პირსკდ სიტყვა შეაბრა და ნაღვლიან თავი ჩაჰკიდა. ავდი, გვეოდით ბოეჯქი. დიდხანსა სდუმდა. ბოლოს ამოიოხრა და მითხრა: «ეჰ, შვილო, საიდანღაც მოსული ხალხი ქვეყანასაც წაანდინენ და თავსაც წაინდგენენ»-ო. არანდრეს არ დამავიწყდეგა ბაბა-ჩემის ეს გონიერი სიტ-ყვები. ანდა: საქართველოც წაანდინეს დროებით მაინცა, ბაკრან თავი კი საუკუნოდ წაინდინეს.

ქვეყანა ტყეილებით და ვერაგობით არა შენდეგა, ბატონ-ნო მენშევიკებო. არც ხელხან-ხაბა იკავ არაგის იმ სამი კირუტყვის ოსტატოგითა, რომელთა საქმიანობას, ბ-ნმა ხ. ავალიშვილმა, თქვენი საქმიანობა, ფრიად ბრძნული დაბინვით შეადარა.

ბოდიშს ვინდი მკითხველის წინაშე ბვრი ლაყბობით თავი შეკავწყინე. წერილი ბარილად რომ რეკაზ გაბაშვილის ენასავით გაჩაკრჭელდა.

ხოლოშენ მაჭავარიანი.

ძ რ ო ნ ი კ ა

— მოვლენები უფრო მეტის სისწრაფით მიჰქრიან ვიდ ვე ეს წარმოსადგენი იყო. 25 აპრილს შვეიცარიის კონფედერატი-ულმა მთავრობამ შეადგინა საგანგებო კომისია, რომელშიც შედიან ორმოცა ადე ცნობილნი მეცნიერნი და პოლიტიკოსნი. ამ კომისიას დაევალა კორპორატიული სისტემის შესწავლა და შედგენა გეგმისა ამ სისტემის შემოღების შესახებ შვეიცა-რიაში. ფ ეიად ძნიმკნელოვანია ის მოვლენა, რომ თვით დე-მოკრატების სამშობლო, შვეიცარიაც-კი აპირებს ფაშისტურ პრინციპების მიღებას. რამდენადაც ძეტად მარცხდება მარქ-სიზმი, იმდენად მეტის სინათლით აშკარავდება მისი არარაობა და იმდენი მეტის აუცილებლობით სდგება საჭიროება ფაშიზმის ანუ ინტეგრალური ნ.ციონალიზმის სისტემაზედ გადასვლისა.

— 1933 წ. 8 მაისს «საქართველოს მეგობართა საზოგა-დოების» თავმჯდომარემ ბ. ადმირალ Guepratte-მა ამავე საზო-გადოებაში წაიკითხა მოხსენება «ზღვა და მეზღვაურები» ძეაკალმი პატივცემული მოძხსენებელი შეეხო საქართვე-ლოს საკითხს და ქართველთ და ფრანგ დამსწრეთ ამცნო თა-ვისი უღრმესი თანაგრძნობა საქართველოსადმი.

საზოგადოება ბოლომდე ძოხიბლული იყო მოხსენებით და ბ-ნ ადმირალს ხშირ-ხშირად ტაშით აჯილდოებდა.

მოხსენების შემდეგ ბ. ადმირალს ცალკე შეხვდენ იქ დამს-წრე ქართველი ახალგაზრდები და მისი ასეთი თანაგრძნობისა და ქართველთადმი ყურადღებისათვის უღრმესი მადლობა გადავუხადეს.

ხოლო ადმირალი პატივისცემითა და კმაყოფილებით გამოესალმა მათ.

ქართველი საზოგადოება მადლობელია ყველა იმ მეგობ-რების, რომელნიც არ ზოგავენ ჩვენთვის თავიანთ თანაგრძ-ნობას. — მათ შორის მადლობის ღირსია ქალბატონო Coquet, რომელსაც მიუძღვის დიდი ღვაწლი გადმოხვეწილ ქართველ ახალგაზრდების დახმარების საქმეში.

გაზეთი „**თეთრი გიორგი**“ ეღირება:
წლიურად. . . . . 20 ფრანკი.
6 თვით . . . . . 10 ფრანკი.
ცალკეგნომერი . . 2 ფრანკი.
ფული და წერილები უნდა გადმოგზავნოს შემდეგ მისამართით: M. Dadiani. 4, square du Trocadéro, Paris (16')
Tél.: Passy 45-17.

IMP. G. CAVALLIER, 28, RUE DU DÉPART, PARIS.
Le Gérant: Felix KALDENBACH.

1) ჩვენ მსედველობაში ის გ. წერეთელი გვყავს, რომელ-ზეც «ბრ. ხმის» ძე-30-ე ნ-ში დასწერა პარტიულ პატრიოტი-ზმის შესახებ და არა სხვა გ. წერეთელი, რათგან ამ სახელისა კიდევ რამდენიმე სხვა პირია.